

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бігуненко О.Г., методист навчального відділу

Кальна О.В., завідувач навчально-консультаційного центру (пункту)

Колесніченко І.А., методист II категорії навчального відділу

Шульга Л.В., к.е.н., доцент

В умовах сьогодення вища освіта вимагає опанування і впровадження інноваційних методів навчання й викладання, заснованих на мультимедійних, інформаційних програмах, системах передання знань. Сутність впровадження інноваційних процесів у технології і методи вищої освіти стали об'єктом вивчення як зарубіжних так і українських вчених.

Світовим трендом у сфері освіти стають відкриті он-лайн курси MOOCs та медіаосвіта. Автори наголошують на тому, що впровадження нових технологій навчання та досконале оволодіння ними вимагають певної внутрішньої готовності учасників освітнього процесу до змін, що відповідають умовам швидкозмінного інформаційного суспільства.

Для вдосконалення якості сучасної освіти, забезпечення її доступності та ефективності, підготовки молоді до життя і діяльності в інформаційному суспільстві сьогодні доцільно враховувати процеси стрімкого інформаційно-технологічного розвитку різних галузей.

У визначеннях ЮНЕСКО медіаосвіту й медіакомпетентність послідовно пов'язують з розвитком демократичного мислення та громадської відповідальності особистості. Медіаосвітні технології, котрі відділилися в окрему частину педагогіки – медіадидактику, яка розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науковообґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та мас-медіа, втілюють принципи гуманізації освіти, сприяють підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця [3, с. 23].

Основні завдання медіаосвіти – підготувати нове покоління до життя у сучасних інформаційних умовах, до сприйняття будь-якої інформації, навчити людину розуміти її, усвідомлювати наслідки її впливу на психіку, оволодіти способами спілкування на основі невербальних форм комунікацій за допомогою технічних засобів».

Г.В. Онкович зазначає, що медіаосвіта – це процес навчання і самонавчання особистості за посередництва засобів масової інформації та комунікації. Медіаосвіта розглядається як автономна складова та як частина загальної освіти, що може бути інтегрована в традиційні дисципліни [2, с. 48].

Згідно з «Концепцією впровадження медіаосвіти в Україні» медіакультура – це «сукупність інформаційно-комунікаційних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, елементів культури комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передачі інформації, а також культури її сприймання соціальними групами та соціумом у цілому. На особистісному рівні медіакультура означає здатність людини ефективно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі» [3].

У більш специфічній термінології вчення медіаграмотності повинне надати студентам можливість:

- розвивати здібності, знання і стосунки, необхідні для аналізу способів, за допомогою яких медіа активно конструюють реальність;
- отримувати знання соціального, культурного, політичного і економічного значення цих конструкцій і поширюваних ними цінностей;
- розвивати рівень оцінки і естетичного сприйняття медіатекстів;
- декодувати медіатексти, щоб розпізнати і оцінити культурні цінності, практичну значущість, ідеї, що містяться в них;
- розпізнавати, аналізувати і застосовувати різноманітність технічного використання і створення медіатекстів;
- усвідомлювати, що ті, хто створюють (конструюють) медіатексти, роблять це, виходячи з безлічі мотивів (контроль, тиск і ін.);
- економічних, політичних, організаційних, технічних, соціальних і культурних;
- розуміти, що кожна людина залучена в селективний і аналітичний процес дослідження медіатекстів.

Тож, медіаосвіта спонукає студентів не стояти осторонь величезного потоку інформації, а впевнено користуватись ним, фільтрувати і вибирати все, що сприятиме всебічному розвитку індивіда. Сьогодні часто вживаються терміни «технологія», «інформаційні технології», «інформаційно-комунікаційні технології», «медіа технології», незважаючи на відсутність єдиних трактувань і визначень, кожен з них має право на існування та вивчення.

Технологія – це сукупність методів і інструментів для досягнення бажаного результату; спосіб перетворення даного в необхідне [1]. Технології медіаосвіти сьогодні передбачають залучення до освітнього процесу як традиційних засобів масової інформації (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно тощо), так і засоби новітніх інформаційних технологій, а саме – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки; використовують також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації.

Медіатехнології супроводжують людину давно і їх умовно поділяють на п'ять типів: ранні (писемність), друковані (друкарство, літографія, фотографія), електричні (телеграф, телефон, звукозапис), мас-медіа (кінематограф, телебачення), цифрові (комп'ютер, Інтернет). Застосування досягнень новітніх медіатехнологій саме в умовах вищої школи відкриває перед викладачами та студентами нові можливості, значно розширює та урізноманітнює зміст навчання, методи та організаційні форми навчально-виховного процесу, забезпечує високий науковий і методичний рівень викладання. Медіаосвітні технології якнайкраще відповідають принципам особистісного підходу. Їх застосування підвищує ефективність подання нового матеріалу, розвиває їх розумові та творчі здібності. Медіатехнології – це потужна мотивація студентів до навчання. Медіаосвітні технології є унікальним засобом формування

критичного мислення та розвитку творчих здібностей, засобом стимулювання бажання самоосвіти, самопідготовки, постійного прагнення до знань студентів.

Використання різних засобів інформацій у навчально-виховному процесі, а саме писемних, друкованих, електричних, телевізійних, цифрових і є медіаосвітні технології. Різні комбінації окремих видів медіатехнологій можна застосовувати з подвоєною ефективністю. На одному занятті можна використовувати друковані та телевізійні технології, на іншому – цифрові та електричні і т. д. Таке чергування щодо застосування медіатехнологій буде мати ефективний вплив на навчальний процес, підвищить мотивацію, інтерес студентів до навчання, спонукатиме до творчої діяльності. Це допомагатиме викладачам вищих навчальних закладів, які зможуть обирати такі комбінації медіатехнологій, що більше підходять до того чи іншого заняття з врахуванням теми, цілей, завдань заняття, засобів подання матеріалу тощо у підготовці та проведенні занять.

Застосування медіаосвітніх технологій у навчально-виховному процесі закладів вищої освіти є не лише доцільним, а й необхідним. Вони виконують такі основні функції:

- інформатизація освітнього процесу (доступ до різних джерел інформації);
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- підвищення мотивації студентів до навчання;
- інтерактивність навчання;
- моніторинг освітнього процесу;
- підвищення ефективності засвоєння студентами навчального матеріалу;
- спонукання до творчої діяльності (підготовка презентацій з використанням комп'ютерних програм;
- участь студентів у відеоконференціях, робота з зарубіжними студентами.

Отже, застосування медіатехнологій у освітньому процесі вищої школи уможливорює урізноманітнення завдання та форм подання інформації, а також використання комп'ютерних програм, що включають різноманітний набір вправ: навчальних (для презентації матеріалу), тренувальних (для відпрацювання навичок і вмій), текстуальних (для перевірки знань). Вони дають можливість моделювати ситуації, які максимально наближені до умов професійної діяльності; активізувати навчальну діяльність студентів, посилювати їх самостійну роботу (можливість обирати інформацію, що безпосередньо стосується їхньої професійної діяльності, працювати у темпі, відповідно до рівня знань студента); розвивати критичне мислення студентів.

Список використаних джерел

1. Абдалова О.И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе [Текст]/ О. И. Абдалова, О. Ю. Исакова // Дистанцион. и виртуал. Обучение. – 2014. - № 12.-С. 53; Higher education The attack of the MOOCs [Текст]// The Economist. – 2013. – July 20 th.

2. Онкович Г. В. Сучасна медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід // Світові стандарти сучасної журналістики / МОН України. Черкаський

національний університет ім. Б. Хмельницького; Інститут Медіа-Права; Могилянська школа журналістики НАУКМА / відп. ред. Т. Г. Бондаренко, С. Квіт. - Черкаси : Видав. Чабаненко Ю., 2010. - С. 47-51.

3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm

ХАРАКТЕРНІ РИСИ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ КЛАСИФІКАЦІЇ

**Макаренко П.М., д.е.н, професор
Могилат М.Г., к.е.н.**

Інновація є результатом інноваційного процесу, який визначається як процес використання нововведення, пов'язаний з його одержанням, відтворенням і реалізацією. Частина дослідників не відносять до інноваційних процеси освоєння, використання та поширення освітніх інновацій, обмежуючи визначення лише діяльністю зі створення нового. Інноваційними процесами у сфері освіти будуть процеси: пошуку інноваційних ідей; створення (розробки) інноваційних продуктів в педагогічній науці та в системі освіти; їх сприйняття соціально-педагогічним співтовариством та системою освіти (завдяки теоретичній, методичній, психологічній підготовці учасників); освоєння – засвоєння і застосування (впровадження в практику завдяки розробленню відповідних рекомендацій); поточне використання; оцінювання продуктивності й ефективності та подальше поширення.

Основними характерними рисами, які відображають специфіку освітніх інновацій, є:

– цілеспрямованість змін, які вносять у сферу освіти нові елементи (нововведення) та викликають її перехід з одного якісного стану до іншого. Інноваціями є лише ті зміни, які провокують зміни результатів, ефективності та якості освіти (через її зміст), зміну способів їх досягнення (через форми, характер та організацію навчального процесу);

– наявність специфічних особливостей, які пов'язані із соціально-психологічними та іншими аспектами педагогічної діяльності;

– ініціювання інноваційних змін на будь-якому рівні освітньої сфери (вчителем, учнем, керівництвом освітньої установи, державними і місцевими органами управління освітою та самоврядування в галузі освіти);

– інноваційні зміни повинні здійснюватися в діяльності та мисленні всіх учасників освітнього процесу;

– інноваційні процеси у сфері освіти повинні бути безперервними та спрямованими на постійне покращення сфери освіти;

– задля забезпечення процесу постійного інноваційного оновлення освітньої сфери необхідно впроваджувати відповідні механізми управління якістю освіти;

– ефективність впровадження певної інновації залежить від рівня